

## Kurzusleírás (tematika)

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                   |                                                       |                                                |                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| <b>Kurzus neve:</b><br>Bevezetés a társadalomtudományokba B-DK-103                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                   |                                                       |                                                |                                                             |
| <b>A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i):</b><br>Szarvas Márton<br>Marton.szarvas@g.mome.hu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                   |                                                       |                                                |                                                             |
| <b>Kód:</b><br>B-DK-103                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>Kapcsolódó tanterv</b><br>(szak/szint):                        | <b>A tantárgy helye a tantervben</b><br>(szemeszter): | <b>Kredit:</b>                                 | <b>Tanóraszám:</b><br><br><b>Egyéni hallgatói munkaóra:</b> |
| <b>Kapcsolt kódok:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>Típus:</b><br>(szeminárium/előadás/gyakorlat/konzultáció stb.) | <b>Szab.vál-ként felvehető-e?</b>                     | <b>Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:</b> |                                                             |
| <b>A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                   |                                                       |                                                |                                                             |
| <b>Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):</b><br><br>Tudás: A hallgató a félév során megismerkedik az alapvető társadalomtudományos fogalmakkal, folyamatokkal azok történetével és kialakulásának folyamatával.<br><br>Képesség: A hallgató képes felismerni kortárs társadalmi folyamatokat, azokat kritikai szempontok szerint olvassa, elemzi.<br><br>Attitűd: Hallgató a különböző egyenlőtlenségek (nemi, osztály, rassz, etnicitás, földrajzi) forrását felismeri és a társadalmi felelősségvállalás elvei szerint viszonyul azokhoz. Más társadalmi csoportokhoz empátikusan viszonyul.<br><br>Autonómia és felelősségvállalás: A hallgató a félév végére képes alapvető társadalomtudományos szövegek olvasására. Adott társadalmi jelenségekre képes reflektáltan viszonyulni tervezési feladatai során. |                                                                   |                                                       |                                                |                                                             |
| <b>A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:</b><br><ol style="list-style-type: none"><li>1. A társadalomtudományok története és kortárs diszciplináris felosztása</li><li>2. Kutatási módszerek és azok korlátai</li><li>3. Termelés és munka</li><li>4. Osztály és társadalmi egyenlőtlenségek</li><li>5. Társadalmi nemek és nemi alapú munkamegosztás</li><li>6. Város és vidék</li><li>7. Állam és nemzet</li></ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                   |                                                       |                                                |                                                             |

8. Globális rendszerek és gyarmatosítás
9. Művészeti termelés
10. Digitalizáció
11. Klíma és természet
12. Összefoglalás

#### **Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:**

A kurzus menete , az alkalmak időpontjai Mikor lesznek megtartva az órák és milyen terjedelemben?.

Alkalmak heti bontásban:

1. Hét: A társadalomtudományok története és kortárs diszciplináris felosztása: Megismerkedünk a társadalomtudományos diszciplinák felosztásával (szociológia, antropológia, politológia, közgazdaságtudomány) és a megkülönböztetések kialakulásával.
  - a. Syllabusz ismertetése, előadás, diákok kérdései
  - b. Etnografikus filmrészletek alapján beszélgetünk a félév kérdéseiről, elvárásokról.
2. Hét: Kutatási módszerek és azok korlátai: A társadalomtudományos kutatási módszerek (statisztika, terepmunka, interjú) alapvető fogalmaival foglalkozunk. Elsősorban a prezentált adatok kritikai olvasását gyakoroljuk.
  - a. Előadás, diákok kérdései
  - b. Órai feladat: adatok olvasása, elemzése, kritikája
3. Hét: Termelés és munka: A tárgyak és áruk termelésének vizsgálatán keresztül foglalkozunk a modern kapitalista társadalom történetével, kialakulásával, alapvető ellentmondásaival.
  - a. Előadás, diákok kérdései
  - b. Órai feladat: Filmrészletek alapján az ipari termelés átalakulásáról beszélgetünk
4. Hét: Osztály és társadalmi egyenlőtlenségek: Megismerkedünk a társadalmi egyenlőtlenségeket, ellentmondásokat leíró fogalmakkal (rend, osztály, státus) azok korlátaival.
  - a. Előadás, diákok kérdései
  - b. Órai feladat: csoportmunka, saját társadalmi életút feldolgozása
5. Hét: Társadalmi nemek és nemi alapú munkamegosztás: A gender és a társadalmi reprodukció fogalmán keresztül vizsgáljuk a nemi alapú munkamegosztást és a nemek társadalmi konstrukcióját.
  - a. Előadás, diákok kérdései
  - b. Órai feladat: filmrészletek alapján csoportosan dolgozzuk fel a témát
6. Hét: Város és vidék: Kritikai társadalomföldrajz leírása mentén elemezzük a modern városi környezet kialakulását annak társadalomformáló erejét a város-vidék közötti egyenlőtlenségeket.
  - a. Előadás, diákok kérdései
  - b. Órai feladat: filmrészletek alapján dolgozzuk fel a témát
7. Hét: Állam és nemzet: Kapitalista állam kialakulása Nyugat és Kelet Európában. A nemzettel kapcsolatos narratívák és szimbólumok története és az állami intézményrendszerhez való viszonya.
  - a. Előadás, diákok kérdései
  - b. Órai feladat: Filmrészletek alapján dolgozzuk fel a témát
8. Hét: Globális rendszerek és gyarmatosítás: Világrendszer elemzés módszere, a gyarmatosítás a kapitalizmus létrejöttének összefüggései. Kelet-Európa helye a történelemben.
  - a. Előadás, diákok kérdései
  - b. Órai feladat
9. Hét: Művészeti termelés: kultúra és kulturális intézmények társadalomtudományos vizsgálata.
  - a. Előadás, diákok kérdései
  - b. Órai feladat
10. Hét: Digitalizáció: munka átalakulása, platform munka, prekarizáció. A digitális eszközök társadalomformáló hatása.

11. Hét: Klíma és természet: Hogyan alakítja az emberi társadalom a természetet. Klímaváltozás, kapitalocén és antropocén fogalmai.

- a. Előadás, diákok kérdései
- b. Órai feladat

12. Összefoglalás

**A hallgatók tennivalói, feladatai:**

Sorold fel a félév során felmerülő hallgatói feladatokat (pl. kutatás, modellezés, prezentáció)

**A tanulás környezete:**

x Tantermi

☐ Stúdió, műterem vagy műhely

☐ Külső helyszín

☐ Online

☐ Egyéb, mégpedig

**Teljesítendő követelmények:**

- Órai jelenlét, hiányzások maximális száma 3
- 3 db kérdés feltétele online felületen az adott témával kapcsolatban
- Közös társadalomtudományos fogalomtár összeállítása
  - o Minden hallgató egy órára vállal egy fogalmat, amit a közös fogalomtárhoz hozzáad. A fogalmat egy rövid órai prezentáció keretében ismerteti
- 1db ezer szavas esszé készítése a félév végén, amely egy társadalmi jelenséget dolgoz föl.

**Értékelés szempontjai:**

Félév végi esszé (60%)

Fogalomtárhoz adott hozzájárulás: (10%)

Órai prezentáció: (10%)

Kérdések: (10%)

Órai aktivitás (10%)

A számonkérésre a vizsgaidőszakban kerül sor.

**Értékelés módja:**

☐ Írásbeli felmérő (teszt)

☐ Szóbeli vizsga (kollokvium)

☒ Gyakorlati demonstráció (prezentáció, beadott feladat értékelése)

☐ Egyéb, mégpedig

**Az érdemjegy kiszámítása**

86–100 % – jeles (5)

71–85 % – jó (4)

61–70 % – közepes (3)

51–60 % – elégséges (2)

0–50 % – elégtelen (1)

**Megjelölt oldalszámok szerinti részletek olvasása hétről-hétre az alábbiakból, valamint egyéb, az adott témákhoz kapcsolódó aktuális tanulmányok, esszék értelmező áttekintése.**

Angelusz Róbert, Éber Márk Áron, Gecser Ottó (2010): Társadalmi rétegződés olvasókönyv.

<https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/handle/123456789/7378?show=full>

Éber Márk Áron (2018): Társadalmi szerkezetek, társadalmi folyamatok. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

Anthony Giddens (2008): Szociológia. Osiris Kiadó, Budapest

[https://www.academia.edu/33025542/Anthony\\_Giddens\\_SZOCIOLOGIA\\_M%C3%A1sodik\\_kiad%C3%A1s](https://www.academia.edu/33025542/Anthony_Giddens_SZOCIOLOGIA_M%C3%A1sodik_kiad%C3%A1s)

S. Nagy Katalin (2006): Szociológia. Typotex, Budapest

**Ajánlott irodalom:**

Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. Orisris Kiadó, Budapest

[http://szociologiaszak.uni-miskolc.hu/segedanyagok/Bevezetes\\_soc.pdf](http://szociologiaszak.uni-miskolc.hu/segedanyagok/Bevezetes_soc.pdf)

Krémer Balázs (2009): Bevezetés a szociálpolitikába. Napvilág Kiadó, Budapest

[https://www.academia.edu/18741577/Bevezet%C3%A9s\\_a\\_szoci%C3%A1lpolitik%C3%A1ba\\_k%C3%B6nyv](https://www.academia.edu/18741577/Bevezet%C3%A9s_a_szoci%C3%A1lpolitik%C3%A1ba_k%C3%B6nyv)

**Egyéb információk:**

Milyen eszközöket szükséges beszereznie a hallgatónak az óra teljesítéséhez? Milyen különleges jellemzői lesznek a kurzusnak?

**Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:**

- ☐ Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól,
- ☐ Felmentés adható egyes kompetenciák megszerzése, feladatok teljesítése alól,
- ☐ Más, tevékenységgel egyes feladatok kiválthatók,
- ☐ Teljes felmentés adható.

**Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:**

Oktatók fogadóórája és elérhetősége órarendi időponton kívül. Preferált kapcsolatfelvételi mód.